

Privaat Forensisch Onderzoek

Jurisprudentie

*Jurisprudentie omtrent de inzet van forensisch onderzoek
door een privaat deskundige:*

Betrouwbaarheid

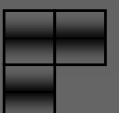
Deskundigheid

Rechtmatigheid

FORENSICON BV

November 2017

Welkom in dit e-book

Sinds 2009 ben ik werkzaam in het privaat forensische werkveld. Toen nog als pionier in Nederland, nu wordt forensisch onderzoek vaker en vaker ingezet in zaken waarbij de overheidsopsporing niet aan te pas komt. En tegelijkertijd wordt forensisch onderzoek uitgevoerd door deskundigen die niet werkzaam zijn bij een overheidsorganisatie.

Opdrachtgevers zijn zich bewust van de kracht van forensisch bewijs. Een spoor liegt niet. Als het zijn informatie prijsgeeft middels wetenschappelijk (laboratorium)onderzoek, bestaat er geen twijfel meer over de waarheid van deze informatie.

Maar er zijn ook valkuilen.

Forensisch onderzoek kan zeer waardevol zijn en veel informatie geven, maar alleen als het op een juiste manier wordt ingezet. En daar komt veel bij kijken. Zowel de deskundigheid van de onderzoeker, de validiteit van de onderzoeksmethode en de interpretatie die de onderzoeker geeft aan de onderzoeksresultaten zijn slechts enkele van de belangrijke onderdelen van een gedegen en betrouwbaar forensisch onderzoek.

En wat is een forensisch onderzoek waard, als het niet gebruikt kan worden in een juridisch traject? Soms is het voor opdrachtgevers genoeg om zelf de waarheid te weten, maar vaker wil men geleden schade verhalen op de verantwoordelijke.

Aan de hand van jurisprudentie kan worden afgelezen hoe rechters omgaan met forensisch onderzoek in civielrechtelijke zaken en met forensisch onderzoek dat is uitgevoerd door een privaat deskundige.

In dit e-book wordt aan de hand van verschillende uitspraken een overzicht gegeven van de lessen die we kunnen leren uit de bevindingen van rechters omtrent privaat forensisch onderzoek.

Dit e-book is geschikt voor juristen die privaat forensisch onderzoek (willen) inzetten voor hun cliënten en voor (particulier) onderzoekers die op een juiste manier hun onderzoeken willen ondersteunen met forensisch onderzoek.

Forensisch onderzoek in het private werkveld is goud waard, mits we er goed mee omgaan.

Samen naar de waarheid!

Cynthia

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Hoofdstuk 1: Betrouwbaarheid	4
§1.1 Onderzoek aan grondmonsters inzake een clandestien graf	5
§1.2 Herinnering van de verdachte na doodslag	6
§1.3 Delictgerelateerd materiaal aanwezig DNA op sporendrager	7
§1.4 DNA-vaderschapstest: Verkeerde persoon gestuurd voor afname	8
§1.5 DNA-vaderschapstest: Accreditatie laboratorium	9
§1.6 Telecomgegevens: Ontslag agent na seksuele handelingen in dienstauto.....	10
Hoofdstuk 2: Deskundigheid	11
§2.1 Benoeming privaat forensisch deskundige	12
§2.2 DNA-onderzoek op een huls.....	13
§2.3 Deskundigheid onderzoeker: Diefstal van schapen	14
§2.4 Aanwezigheid op een locatie op basis van telecomgegevens.....	15
§2.5 Authenticiteit schilderijen	16
Hoofdstuk 3: Rechtmatigheid.....	17
§3.1 Inschakelen recherchebureau laatste redmiddel.....	18
§3.2 Duister bier: Politie en particulier onderzoek	19
§3.3 Bij de gratie van alimentatie.....	20
§3.4 Wbp: Digitaal dagboek	21
§3.5 Arbeids-(on)geschiktheidsonderzoek.....	22
§3.6 Vertrouwenskwestie: Aanleiding tot wantrouwen	23
Nawoord.....	24

Voorwoord

Particulier forensisch onderzoek dient een groter deel van de waarheid te achterhalen in een onderzoek. **Waarheid** wordt in de van Dale omschreven als '*de overeenstemming tussen woorden en feiten*'.

Op een breed scala aan zaken kan Particulier forensisch onderzoek kan worden toegepast. Hierbij is een **gerechtvaardigd belang** van de opdrachtgever noodzakelijk, om de mogelijk toekomstige inbreuken op de rechten van de onderzochte te beschermen. **Rechtsbescherming** is een belangrijk aspect. Binnen particulier onderzoek kunnen echter verschillende aspecten de uitkomst van het onderzoek beïnvloeden, in dit ebook zal gefocust worden op de volgende drie concepten: *Betrouwbaarheid, Deskundigheid en Rechtvaardigheid*.

Waarborgen binnen deze onderwerpen zien onder andere op *accreditatie, relevantie en tactische en technische deskundigheid*, maar ook op *transparantie en proportionaliteit & subsidiariteit*.

Zonder deze waarborgen kan de verkregen informatie uit particulier onderzoek als onrechtmatig worden aangemerkt. Dit kan leiden tot onbruikbaarheid van de informatie voor de opdrachtgever persoonlijk (als particulier of bedrijf) en voor een juridisch traject. Onrechtmatig verkregen resultaten kunnen zelfs resulteren in juridische consequenties voor de onderzoeker of de opdrachtgever.

Wanneer particulier onderzoek echter volgens de vigerende wet- en regelgeving en normeringen wordt uitgevoerd, leidt de **materiële waarheidsvinding** tot een betere informatiepositie van de cliënt en wordt de **equality of arms** werkelijkheid in het strafrecht in Nederland.

Waar 'privaat forensisch onderzoeker' staat genoemd wordt bedoeld: 'iedere onderzoeker die een onderzoek of analyse heeft uitgevoerd en die niet werkt bij een overheidsinstituut'. Men kan stellen dat het onderscheid wordt gemaakt tussen onderzoekers werkzaam bij het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) en onderzoekers werkzaam elders.

In dit e-book zijn de namen en werkgevers van de privaat forensisch onderzoekers bewust weggelaten. Dit e-book is niet bedoeld om een privaat forensisch aanbieder of een specifieke deskundige te beoordelen. Het e-book dient als illustratie omtrent de wijze waarop rechters omgaan met forensisch bewijs dat wordt aangeleverd door privaat forensisch deskundigen.

Hoofdstuk 1: Betrouwbaarheid

Voor ieder onderzoek is het belangrijk welke methode is gebruikt. Als de methode niet meet wat het beoogt te meten (validiteit), zijn onderzoeksresultaten per definitie niet relevant. Andere factoren die kunnen bijdragen aan de betrouwbaarheid van onderzoeksresultaten zijn de kwaliteit van het bewijsmateriaal, objectiviteit van de onderzoeker bij de interpretatie en bijvoorbeeld de hoeveelheid materiaal.

In dit hoofdstuk zal duidelijk worden hoe de rechtbank oordeelt over de betrouwbaarheid van particulier onderzoek en over de deskundigheid van de onderzoekers.

Let erop dat de zaken zich in verschillende rechtsgebieden afspelen, maar dat eisen aan betrouwbaarheid in onderzoek altijd overeenkomen.

§1.1 Onderzoek aan grondmonsters inzake een clandestien graf

ECLI:NL:RBSHE:2014:4493

Strafrecht; Hoger Beroep

Uitspraak: 31-10-2014

De situatie:

Verdachte staat terecht voor doodslag middels het dichtdrukken en/of een kussen op het gezicht drukken van het slachtoffer (zijn partner). Vervolgens zou verdachte zijn (overleden) partner met haar auto naar het bos hebben gebracht en haar daar hebben begraven.

Het privaat forensisch onderzoek:

Het NFI heeft met vier methodes onderzoek uitgevoerd naar grondmonsters op een spade, bats en handschoenen uit de schuur van verdachte. Uit deze analyses bleek dat de grondmonsters ‘veel waarschijnlijker’ tot ‘zeer veel waarschijnlijker’ afkomstig zijn uit het graf (en de luchtwegen van het SO), dan dat zij afkomstig zijn uit de tuin van verdachte.

Een privaat forensisch onderzoeker heeft eveneens onderzoek uitgevoerd naar de grondmonsters afkomstig van (onder andere) de spade en de bats ter vergelijking met grondmonsters afkomstig uit de tuin van de verdachte en uit het graf. Hierbij is gebruik gemaakt van één onderzoeksmethode.

Over de bevindingen van de privaat forensisch onderzoeker wordt alleen vermeld: *‘Bij nader onderzoek komt [privaat forensisch onderzoeker] bovendien tot andere conclusies dan het NFI.’*

Het oordeel van de rechtbank:

“Het hof gebruikt wel de onderzoeksresultaten van [onderzoeker] van het NFI en niet die van [privaat forensisch onderzoeker] voor het bewijs, omdat in laatstgenoemde geval sprake was van een onderzoek van een beperkter aantal grondmonsters dan bij het onderzoek door het NFI met slechts één onderzoeksmethode die niet gevalideerd is voor grondonderzoek.”

De les(sen) die we kunnen leren:

In deze zaak heeft het Hof de onderzoeksresultaten van de privaat forensisch onderzoeker verworpen omdat (onder andere) een niet gevalideerde onderzoeksmethode is gebruikt.

De gebruikte onderzoeksmethode is erg van belang. Een gevalideerde onderzoeksmethode garandeert dat de onderzoeksresultaten optimaal betrouwbaar en valide zijn én dat de onderzoeksresultaten daadwerkelijk kunnen leiden tot de conclusie die in de onderhavige zaak aan de resultaten wordt verbonden. Ook wanneer een privaat forensisch onderzoeker sporenmateriaal onderzoekt, dient – daar waar mogelijk - gebruik gemaakt te worden van een gevalideerde en erkende onderzoeksmethode.

§1.2 Herinnering van de verdachte na doodslag

ECLI:NL:RBZWB:2015:307

Strafrecht; op tegenspraak

Uitspraak: 22-01-2015

De situatie:

Verdachte heeft bekend zijn partner van het leven te hebben beroofd door verwurging/verstikking. Vervolgens heeft verdachte gepoogd zichzelf van het leven te beroven middels het doorsnijden van zijn polsen en zijn hals en het toebrengen van drie steekwonden in zijn buik.

Verdachte heeft in eerste instantie verklaard omtrent bovenbeschreven gang van zaken. Vervolgens (vanaf eerste zittingsdag) heeft verdachte aangegeven zich zo goed als niets meer te kunnen herinneren van de bewuste dag.

Het privaat forensisch onderzoek:

Een privaat forensisch deskundige oordeelt dat de (bekennende) verklaring van verdachte als onbetrouwbaar dient te worden bestempeld. Verdachte is gevoelig voor confabulaties (vervormen van herinneringen) en het aanmaken van pseudo-herinneringen [...]. De oorzaak van de onjuiste herinnering van verdachte kan zijn gelegen in het feit dat verdachte door zijn verwondingen zoveel bloed had verloren dat hij zich niet meer goed kon herinneren wat er was gebeurd en door zijn neiging tot confabuleren pseudo-herinneringen heeft aangemaakt.

Dezelfde privaat forensisch deskundige schetst een alternatief scenario waarin de partner overleden is als gevolg van een medische oorzaak.

Het oordeel van de rechtbank:

De rechtbank volgt het oordeel van de privaat forensisch deskundige niet. De overige deskundigen die in deze zaak een onderzoek hebben uitgevoerd, komen tot bevindingen en conclusies die niet aansluiten bij de bevindingen van de privaat forensisch deskundige, maar wel bij het relaas zoals dat is geschetst door verdachte in zijn bekennende verklaring(en) en bij de bevindingen van de forensisch patholoog van het NFI.

De les(sen) die we kunnen leren:

De rechtbank beziet (deskundigen)rapporten en –bevindingen in onderlinge samenhang. Een deskundige (privaat of niet) dient zich alléén uit te laten over de aan hem/haar gestelde vraag. De rechtbank zal de bevindingen echter toetsen en vergelijken met de bevindingen die door andere deskundigen zijn gedaan en in samenhang met de overige informatie in de onderhavige zaak.

Eén deskundige kan niet voldoende onderbouwing geven aan een alternatief scenario van de verdediging. Wanneer de verdediging een alternatief scenario schetst, dient hij eveneens steunbewijs voor deze alternatieve hypothese in de andere beschikbare bewijsmiddelen en/of onderzoeksrapporten te presenteren (art. 342 Sr.).

§1.3 Delictgerelateerd materiaal aanwezig DNA op sporendrager

ECLI:NL:RBOVE:2014:1819

Strafrecht; Eerste aanleg

Uitspraak: 08-04-2014

De situatie:

Verdachte staat terecht voor het plegen van een overval met (het dreigen met) geweld. Bij de overval is een slachtoffer vastgebonden met tie-wraps.

Het privaat forensisch onderzoek:

De tie-wraps zijn bemonsterd en onderzocht op de aanwezigheid van DNA. Het NFI heeft geconcludeerd dat het DNA dat is aangetroffen op (één van de) bemonsteringen van de tie-wraps overeenkomt met het DNA van verdachte.

Privaat forensisch deskundige concludeert na een contraonderzoek dat het aanwezige DNA op de tie-wraps een mengprofiel betreft, waarvan het hoofdprofiel overeenkomt met het DNA-profiel van de verdachte.

Het oordeel van de rechtbank:

De rechtbank neemt in zijn overweging mee dat tie-wraps verplaatsbare sporendragers zijn. De aanwezigheid van het DNA-profiel van verdachte op de tie-wraps kan derhalve niet worden gezien als een bewijs van de aanwezigheid van de verdachte op de plaats delict.

“De bewijswaarde van het aangetroffen DNA-profiel – hoe volledig dat profiel ook moge zijn – is ook daarom – bij de huidige stand van het onderzoek – beperkt. Immers, niet is vast te stellen hoe het DNA van verdachte op de tie-wrap terecht is gekomen.”

De les(sen) die we kunnen leren:

Nu is aangetoond dat er een mengprofiel aanwezig is op de tie-wrap, kan niet worden gesteld dat de verdachte de enige persoon is geweest die de tie-wrap heeft aangeraakt. Ook al wordt een positieve DNA-match gevonden van de verdachte op delictgerelateerd materiaal, is de bewijswaarde van het DNA op de tie-wrap onvoldoende om de verdachte op de plaats delict te plaatsen, laat staan hem bepaalde handelingen op de plaats delict toe te wijzen.

Het aantonen van het DNA profiel van een persoon is onvoldoende om betrokkenheid van deze persoon bij een delict aan te tonen. De wijze waarop het DNA van de betrokkene op de sporendrager terecht heeft kunnen komen is eveneens belangrijk om delictgerelateerdheid van het aangetroffen DNA-profiel aan te tonen.

§1.4 DNA-vaderschapstest: Verkeerde persoon gestuurd voor afname

ECLI:NL:RBBRE:2010:BO8969

Personen- en familierecht; eerste aanleg

Uitspraak: 10-12-2010

De situatie:

Een vrouw heeft een man aangewezen als de vader van haar minderjarige dochter.

Het privaat forensisch onderzoek:

Een DNA-verwantschapsonderzoek tussen de man en de minderjarige dochter heeft uitgewezen dat geen sprake is van verwantschap.

De vrouw heeft inzage in het dossier van het privaat forensisch onderzoeksbureau gehad en aangegeven dat de man die zich heeft gemeld bij het onderzoeksbureau (en fotografisch is vastgelegd) niet dezelfde man is als de persoon die zij aanwijst als de vader van haar minderjarige dochter.

De rechtbank oordeelt dat een tweede DNA-onderzoek dient plaats te vinden met DNA (wangslim) dat is afgenomen tijdens de zitting, in aanwezigheid van de vrouw en (o.a.) de rechter, van de man die de vrouw tijdens de zitting heeft aangewezen als de vader van haar minderjarige dochter.

Uit dit tweede DNA-verwantschapsonderzoek blijkt dat de man met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid de vader is van de minderjarige dochter.

Het oordeel van de rechtbank:

“Met betrekking tot de aan de verwantschapsanalyses verbonden kosten acht de rechtbank het redelijk te bepalen dat partijen de aan de eerste analyse verbonden kosten [...] bij helfte dienen te voldoen, omdat op dat moment onvoldoende duidelijkheid bestond over het vaderschap van de man en slechts een DNA-onderzoek op dat punt uitsluitend zou kunnen bieden.”

“Het feit dat de man voor dat onderzoek een op hem gelijkend persoon in zijn plaats naar het privaat forensisch onderzoeksbureau heeft laten gaan, heeft ertoe geleid dat een tweede verwantschapsanalyse noodzakelijk is geworden. De rechtbank is van oordeel dat de vrouw niet met de (financiële) gevolgen van dit handelen van de man dient te worden belast en aldus zal de rechtbank bepalen dat de man de aan het tweede onderzoek verbonden kosten volledig voor zijn rekening zal dienen te nemen.”

De les(sen) die we kunnen leren:

De procedures die privaat forensisch deskundigen hanteren, kunnen beschermen tegen fouten in de procedure en beschermen de betrouwbaarheid van onderzoeksresultaten. De procedures kunnen behulpzaam zijn wanneer onderzoeken tot onverwachte resultaten leiden.

De rechtbank rekent de kosten van deskundigenonderzoeken toe aan de persoon die verantwoordelijk is voor het maken van de kosten. Omdat beide partijen belang hebben bij het verkrijgen van onderzoeksresultaten zijn in deze zaak de kosten van het eerste deskundigenonderzoek evenredig verdeeld.

§1.5 DNA-vaderschapstest: Accreditatie laboratorium

ECLI:NL:RBSGR:2012:BY7548

Civiel recht; eerste aanleg

Uitspraak: 10-12-2010

De situatie:

Een vrouw is in Paramaribo geboren. Na dertien jaar blijkt dat de man van haar moeder niet haar biologische vader is. Het vaderschap is vervolgens erkend door een Nederlandse man. De vrouw verzoekt om de Nederlandse nationaliteit nu het vaderschap door een Nederlandse man is erkend.

Het privaat forensisch onderzoek:

In Paramaribo is via het Academisch Ziekenhuis een DNA-verwantschapsonderzoek uitgevoerd door een laboratorium in Ohio (VS), met betrekking tot de vrouw en haar Nederlandse erkenner. Dit onderzoek heeft vaderschap aangetoond. Het laboratorium in Ohio beschikt niet over de accreditatie die in Nederland wordt geëist in het besluit DNA-onderzoek vaderschap¹.

In Nederland is vervolgens door een geaccrediteerd forensisch laboratorium opnieuw een DNA-verwantschapsonderzoek uitgevoerd met betrekking tot de vrouw en de Nederlandse erkenner. De resultaten van dit tweede onderzoek tonen aan dat er vaderschap bestaat tussen de erkenner en de vrouw.

Het oordeel van de rechtbank:

“Nu ook een tweede rapport, afgegeven op 28 augustus 2012 door een wel geaccrediteerd instituut, tot de conclusie komt dat de erkenner de biologische vader is van de vrouw, is eventuele twijfel aan de inhoud van het eerste rapport weggenomen en komt de rechtbank onder deze bijzondere omstandigheden tot de conclusie dat het biologisch vaderschap tijdig is aangetoond.”

De les(sen) die we kunnen leren:

In juridische trajecten wordt veel waarde gehecht aan de betrouwbaarheid van laboratoria die onderzoek uitvoeren. Wanneer de kwaliteit van het onderzoekslaboratorium middels accreditatie wordt erkend, bestaat volgens de rechtbank de benodigde zekerheid over de geldigheid van de resultaten. Het gebruikmaken van een laboratorium dat over de benodigde erkenningen en/of accreditaties beschikt, zorgt ervoor dat de betrouwbaarheid van de onderzoeksresultaten door de rechter (mede) kan worden aangenomen.

¹ Volgens Het Besluit DNA-onderzoek vaderschap, dient alle DNA-onderzoek te worden uitgevoerd in een ISO-17025 geaccrediteerd laboratorium en dient te worden gewerkt volgens erkende standaarden.

§1.6 Telecomgegevens: Ontslag agent na seksuele handelingen in dienstauto

ECLI:NL:RBOVE:2013:3309

Ambtenarenrecht, Eerste aanleg
Uitspraak 16-12-2013

ECLI:NL:RBOVE:2014:1250

Bestuursrecht, eerste aanleg
Uitspraak 12-03-2014

De situatie:

Een politieagent is ontslagen na een beschuldiging van het verrichten van seksuele handelingen in een dienstauto met een vrouw. De agent zou, met een collega, de vrouw thuisbrengen.

Het privaat forensisch onderzoek:

Privaat forensisch onderzoeker heeft aangegeven dat de telecomgegevens niet leiden tot de conclusie dat de telefoon van de vrouw en de dienstauto continu in elkaars nabijheid zijn geweest. Eveneens stelt een (andere) privaat deskundige (arts) dat de conclusies die zijn getrokken op basis van DNA-onderzoek, niet kunnen leiden tot de gestelde conclusies.

Het oordeel van de rechtbank:

Tijdens de eerste zitting oordeelt de rechtbank als volgt:

“[...] , maar de rechtbank kan de reactie van verweerder niet aanmerken als een inhoudelijke reactie op dit rapport (het rapport van de privaat forensisch deskundige). In ieder geval is de geconstateerde onduidelijkheid hiermee niet opgehelderd. [...] Het besluit berust in zoverre dan ook niet op een deugdelijke motivering.”

“In de tweede plaats merkt de rechtbank op dat verweerder, zo hij de deskundigheid van [privaat deskundige arts] wenst te betwisten, meer dient te doen dan te stellen dat [privaat deskundige arts] bij hem niet bekend is. Ook op deze punten berust het besluit niet op een deugdelijke motivering.”

Tijdens de tweede zitting oordeelt de rechtbank als volgt:

“Voor zover eiser middels een ingebracht onderzoek van privaat forensisch deskundige van 10 mei 2012 heeft gesteld dat de telefoon van aangeefster en de dienstauto niet consequent in elkaars nabijheid zijn geweest, heeft verweerder middels het ‘proces-verbaal onderzoek telecommunicatie’ van 9 februari 2014 gemotiveerd aangegeven dat de harde conclusie in het rapport van privaat forensisch deskundige [...], onjuist is.”

“Voor zover eiser deze (DNA-onderzoeksresultaten) middels een rapport van zijn contra-deskundige [privaat deskundig arts] heeft bestreden, wijst de rechtbank op het op 7 januari 2014 uitgebrachte rapport van een (andere) privaat forensisch deskundige – een externe deskundige – waarin onder meer is geconcludeerd dat er DNA-sporen van eiser op de jas van aangeefster zijn gevonden, welke met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid afkomstig is uit spermacellen.”

De les(sen) die we kunnen leren:

Een verweer tegen een conclusie van een privaat forensisch deskundige dient altijd gedegen te worden gemotiveerd. Alleen stellen dat een privaat deskundige onbekend is of het geven van een reactie die niet ingaat op de inhoud van het privaat deskundigenrapport, wordt als onvoldoende weerspreking van een dergelijk rapport beoordeeld.

Een gemotiveerde inhoudelijke reactie op een ingebracht privaat deskundigenrapport zal echter wel door de rechtbank worden gewogen en beoordeeld.

Hoofdstuk 2: Deskundigheid

Een bekend arrest over de criteria voor gebruik van onderzoeksresultaten is het alom bekende **Schoenmakersarrest** (HR 27 januari 1998, NJ 1998, 404). In dit arrest werden criteria gegeven omtrent de deskundigheid van de onderzoeker. U bent ongetwijfeld met deze criteria bekend, maar ze zullen ter overzicht of ter opfrissing worden gegeven:

De rechter moet natuurlijk bij de deskundige nagaan wat het *beroep, de opleiding en de ervaring* van de deskundige zijn. Daarnaast is relevant of de deskundigheid zich uitstrekt tot het betreffende *onderwerp, welke methode* gebruikt wordt bij het deskundigenonderzoek, hoe *betrouwbaar* de methode is en of de deskundige tot slot in staat was de methode *vakkundig* toe te passen.

Over het algemeen staan deskundigen opgenomen in het **NRGD** (Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen) of het **LRGD** (Landelijk Register Gerechtelijk Deskundigen). Het kan echter voorkomen dat een deskundige net als de schoenmaker een uitspraak doet in een onderzoek, terwijl het object van onderzoek misschien buiten zijn expertise ligt. Of bijvoorbeeld dat iemand helemaal niet in een register staat opgenomen, maar wel als deskundige wordt aangemerkt.

Wanneer onderzoek wordt uitbesteed aan een particulier forensisch onderzoeker is het van belang dat de deskundige ook daadwerkelijk aan de vereisten voldoet op het gebied van deskundigheid.

In de volgende zes zaken wordt geïllustreerd hoe de rechtbank omgaat met vermeende deskundigheid of juist onkunde.

§2.1 Benoeming privaat forensisch deskundige

ECLI:NL:GHAMS:2013:BZ0221

Strafrecht; Hoger Beroep

Uitspraak: 31-01-2013

De situatie:

Klimop-vastgoedfraude. Beoordeling van onderzoekswensen zijn geformuleerd door de raadsman.

Het privaat forensisch onderzoek:

De raadsman heeft verzocht tot het benoemen van privaat forensisch deskundige (Amerikaan) die een onderzoek zal uitvoeren onder supervisie van een Nederlands privaat forensisch onderzoeksbureau. Het onderzoek heeft betrekking op de datering van inkt op een document.

Het oordeel van de rechtbank:

“Het hof zal niet overgaan tot het benoemen van de privaat forensisch deskundige (Amerikaan) tot deskundige, aangezien de privaat forensisch deskundige niet is opgenomen in het Nederlandse deskundigenregister. Zijn deskundigheid is derhalve niet of nauwelijks toetsbaar. Het door de verdediging overlegde curriculum Vitae van privaat forensisch deskundige maakt dit niet anders.”

“Dat het de bedoeling is dat het onderzoek [...] zal worden uitgevoerd onder supervisie van het Nederlandse [privaat forensisch onderzoeksbureau] leidt evenmin tot een ander oordeel, omdat dit instituut [...] het onderzoek zal uitbesteden aan de privaat deskundige (Amerikaan).”

“Ook het benoemen van een andere deskundige acht het hof niet opportuun, gelet op het feit dat het NFI heeft meegedeeld dat bij zo weinig tijdsverschil (2004/2006) de kans op positief resultaat heel gering is.”

De les(sen) die we kunnen leren:

Bij het benoemen van een privaat forensisch deskundige let de rechtbank op de deskundigheid van de persoon die het onderzoek zal gaan uitvoeren. Deze deskundigheid kan niet worden afgeleid van het privaat forensisch bureau dat de supervisie over de onderzoeker en het onderzoek zal behouden.

Eveneens let de rechtbank bij het benoemen van een deskundige op de betrouwbaarheid van de onderzoeksmethode en de slagingskans van het onderzoek alvorens een deskundige te benoemen.

Tip: Bij het voorleggen van een verzoek tot benoeming zullen de deskundigheid van de uitvoerend onderzoeker en de betrouwbaarheid en – indien relevant – slagingskans van het onderzoek gedegen moeten worden onderbouwd.

§2.2 DNA-onderzoek op een huls

ECLI:NL:RBOBR:2014:7114 (Hoger Beroep: ECLI:NL:GHSHE:2015:5261)

Strafrecht; Eerste aanleg

Uitspraak: 21-11-2014

De situatie:

Verdachte staat terecht voor het medeplegen van een poging tot moord. Het slachtoffer is beschoten met een vuurwapen terwijl hij een auto bestuurde.

Tijdens het onderzoek is een fiets aangetroffen die mogelijk door de verdachte en/of zijn medeverdachten is gebruikt bij de poging tot moord. Eveneens is een huls aangetroffen op de plaats delict.

Het privaat forensisch onderzoek:

Privaat DNA-deskundige heeft (DNA-)onderzoek verricht aan (o.a.) een op de plaats delict aangetroffen huls. De privaat DNA-deskundige rapporteert dat een (zeer) partieel DNA-profiel is aangetoond. De DNA-kenmerken in dit partiële DNA-profiel zijn ook aangetoond in het DNA-profiel van verdachte.

In opdracht van de OvJ is door het NFI een expert review uitgevoerd op het door de privaat deskundige uitgevoerde DNA-onderzoek aan de huls. In de expert review worden, bij een heranalyse, nagenoeg dezelfde DNA-pieken aangetoond als die door de privaat DNA-deskundige bepaald zijn. Eveneens bevindt de DNA-deskundige van het NFI dat, gezien de kwaliteit van de bevindingen, het consensus DNA-profiel geschikt is voor vergelijkend onderzoek.

Het oordeel van de rechtbank:

“De rechtbank heeft geen reden om te twijfelen aan de deskundigheid van de beide onderzoekers. Beide onderzoekers zijn ervaren forensisch DNA-deskundigen en werken bij een geaccrediteerd² onderzoeksbureau dat werkt volgens internationaal erkende standaarden.¹”

De les(sen) die we kunnen leren:

Ook al zijn verschillende deskundigen het oneens over de betekenis van onderzoeksresultaten. De rechter oordeelt dat er geen reden tot twijfel is aan de deskundigheid van beide onderzoekers.

Op basis van ervaring en de accreditatie en werkwijze (volgens internationaal erkende standaarden) accepteert de rechter de mening van zowel de NFI-deskundige als van de privaat DNA-deskundige.

Tip: Wanneer men dus een privaat deskundige wil aanstellen voor het uitvoeren van een onderzoek, doet men er goed aan een ervaren (forensisch) deskundige aan te stellen en het onderzoek te laten uitvoeren in een geaccrediteerd laboratorium waar wordt gewerkt volgens internationaal erkende standaarden.

² Volgens Het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken, dient alle DNA-onderzoek te worden uitgevoerd in een ISO-17025 geaccrediteerd laboratorium en dient te worden gewerkt volgens erkende standaarden.

§2.3 Deskundigheid onderzoeker: Diefstal van schapen

ECLI:NL:RBGEL:2015:1292

Strafrecht, Eerste aanleg

Uitspraak: 27-02-2015

De situatie:

Verdachte staat terecht voor diefstal van schapen uit verschillende weiden. Eveneens staat verdachte terecht voor het, gezamenlijk met anderen, witwassen van deze schapen. Verdachte heeft de schapen in een weide gezet waar ook zijn eigen schapen staan.

Het privaat forensisch onderzoek:

Door het OM is verwantschapsonderzoek verricht. Hieruit is gebleken dat mogelijk ouder-nakomelingverwantschap bestaat tussen schapen in beslag genomen bij de verdachte en de schapen van de aangevers.

De verdediging heeft aangegeven dat de schapen die zijn betrokken in het DNA-onderzoek niet representatief zijn voor een onderzoek naar verwantschap tussen de bij de verdachte inbeslaggenomen schapen en de schapen die zijn aangetroffen bij de aangevers. De verdediging heeft de deskundigheid van de privaat forensisch deskundige betwist. De deskundige zou niet als zodanig geregistreerd zijn.

Het oordeel van de rechtbank:

Betrouwbaarheid onderzochte sporen

“Voorts is in het bloedonderzoek telkens gebruik gemaakt van een uniek registratienummer van elk schaap, welke nummers telkens terug te vinden op de aanvoerlijsten. Daarmee staat naar het oordeel van de rechtbank vast dat de bloedmonsters zijn genomen van de onder verdachte en onder zijn medeverdachte in beslag genomen schapen. Deze registratienummers staan bovendien, op één niet geregistreerd schaap na, op de stallijsten danwel vrije merken van de maatschap van verdachte en medeverdachte. Er is dan ook geen reden te veronderstellen dat andere dan de inbeslaggenomen schapen (bijvoorbeeld na vermenging) zouden zijn onderzocht op verwantschap.”

Deskundigheid deskundige

“De rechter-commissaris heeft de privaat forensisch deskundige, ondanks dat hij niet is geregistreerd in het register van het NRGD op het deskundigengebied waarvoor het onderzoek werd gevorderd, gelet op zijn opleiding, ervaring en het feit dat hij eerder als vaste gerechtelijk deskundige heeft opgetreden tot deskundige benoemd. Gelet hierop ziet de rechtbank in hetgeen de verdediging heeft aangevoerd (te weten het enkel benoemen van de door [deskundige] genoten opleiding) geen aanleiding aan de deskundigheid van de privaat forensisch deskundige te twijfelen.”

De les(sen) die we kunnen leren:

Wanneer de *chain of custody* of de betrouwbaarheid van de onderzochte sporen wordt betwist kan met een gesloten en duidelijke registratie worden aangetoond dat de materialen die zijn onderzocht daadwerkelijk representatief zijn voor de te onderzoeken situatie.

Een privaat forensisch deskundige die niet is opgenomen in het NRGD kan alsnog optreden als deskundige, en terzake deskundig zijn. Hierbij wordt onder andere gelet op de opleiding en de ervaring van de betrokken deskundige.

§2.4 Aanwezigheid op een locatie op basis van telecomgegevens

ECLI:NL:RBGEL:2013:BZ7321

Strafrecht; Eerste aanleg

Uitspraak 17-04-2013

ECLI:NL:GHARL:2014:8932

Strafrecht; Hoger Beroep

Uitspraak: 21-11-2014

De situatie:

Verdachte is door de rechtbank veroordeeld voor moord. Bewijsmiddelen hiervoor zijn onder andere camera- en telecomgegevens die zouden uitwijzen dat de verdachte op de locatie is geweest waar het lichaam later is gevonden, rond de tijd dat het lichaam daar moet zijn geplaatst.

Het privaat forensisch onderzoek:

Contra-expertiseonderzoek door een privaat forensisch deskundige resulteerde in de conclusie dat de gerapporteerde conclusie met betrekking tot de locatie van de verdachte te stellig is. De privaat forensisch deskundige heeft de claim gemotiveerd weersproken.

Het oordeel van de rechtbank:

“Bij deze stand van zaken (een gemotiveerde weerspreking van de conclusie van het OM door een privaat forensisch deskundige) kan het hof niet op basis van de telecomgegevens aannemen dat verdachte naar de Ooijpolder is gereden.”

“Gelet op al het voorgaande ziet het hof onvoldoende wettig bewijs om tot de overtuiging te komen dat verdachte degene is geweest die [slachtoffer] van het leven heeft beroofd, of die daarbij een zodanig aandeel heeft gehad dat hij als medepleger is aan te merken. Het dossier bevat voldoende aanwijzingen dat verdachte daar op enigerlei wijze bij betrokken is, maar van wat er precies gebeurd is valt niet een voldoende scherp beeld te krijgen. Daarom moet hij van het hem tenlastegelegde feit worden vrijgesproken.”

De les(sen) die we kunnen leren:

Een contraexpertise-onderzoek door een privaat forensisch deskundige met betrekking tot de betekenis van onderzoeksresultaten kan, mits gemotiveerd toegelicht, leiden tot een andere conclusie dan de conclusie die in eerste instantie is getrokken. De motivatie van de conclusie speelt hierbij een belangrijke rol voor het oordeel van de rechtbank.

Een andere interpretatie van resultaten door een deskundige kan leiden tot een andere conclusie. Dit kan mogelijk het verschil maken tussen veroordeling en vrijspraak.

§2.5 Authenticiteit schilderijen

ECLI:NL:GHLEE:2012:BX2307

Civiel recht; Hoger Beroep

Uitspraak: 24-07-2012

De situatie:

Het geding betreft de betwisting van de authenticiteit van vijf schilderijen.

Het privaat forensisch onderzoek:

Appellant heeft zes deskundigen(rapporten) aangebracht om de valsheid van de schilderijen te onderbouwen. Geïntimeerde heeft één rapport van een ingenieur in het geding gebracht. De deskundigen van appellant en de deskundige van geïntimeerde komen tot verschillende conclusies.

Het oordeel van de rechtbank:

“Met betrekking tot het rapport van [ingenieur] merkt het hof in algemene zin op dat weliswaar als vaststaand kan worden aangenomen dat genoemde [ingenieur] met goed gevolg het doctoraal examen Technische Scheikunde heeft afgelegd aan de Rijksuniversiteit van Groningen, doch dat op geen enkele wijze duidelijk is geworden of genoemde [ingenieur] speciale deskundigheid bezit op het terrein in kwestie [...], laat staan waaraan hij die deskundigheid heeft ontleend.”

De les(sen) die we kunnen leren:

In de situatie waarin beide partijen deskundigen aanbrengen die tot verschillende conclusies komen, wordt o.a. onderzocht welke deskundige terzake inhoudelijke kennis en deskundigheid bezit omtrent de onderhavige situatie en vraagstelling. De deskundige die een uitspraak doet, dient te kunnen aantonen dat hij terzake deskundigheid bezit.

Hoofdstuk 3: Rechtmatigheid

Het privaat (forensische) opsporingswerkveld werkt niet volgens de geldende normen van Strafvordering. De onderzoekers uit het private werkveld zijn immers geen opsporingsambtenaren. Voor particulier onderzoekers gelden wel verschillende eisen, voorwaarden en richtlijnen met betrekking tot de rechtmatigheid en vormgeving van de uit te voeren onderzoeken. De vereisten kunnen (o.a.) gevonden worden in de Wet Bescherming Persoonsgegevens (**Wbp**), de Wet Particuliere Beveiligingsorganisaties en Recherchebureaus (**Wbpr**) en de **Privacygedragscode**.

Particulier forensisch deskundigen die werken in opdracht van private aanbieders of die werken in opdracht van een private opdrachtgever, zijn gehouden aan dezelfde richtlijnen als het private opsporingswerkveld. Natuurlijk dienen zij zich ook te conformeren aan de richtlijnen voor forensisch deskundigen.

Kortweg mag een particulier onderzoeker bij zijn onderzoek alle middelen inzetten, zolang er geen strafbare feiten worden gepleegd; **Proportionaliteit & subsidiariteit** zijn kernbegrippen in deze.

Daarbij is het van belang dat bij eventuele inbreuken op de **privacy** van de onderzochte het onderzoeksbelang van de opdrachtgever zwaarder weegt en daarmee de zogenaamde inbreuk rechtvaardigt, anders is de inbreuk die het onderzoek mogelijk maakt, niet rechtmatig.

Het mag duidelijk zijn dat bij dergelijke **belangenafwegingen** grijze gebieden kunnen ontstaan, waar het onduidelijk is of het uitgevoerde onderzoek wel of niet compleet aan de vereisten heeft voldaan.

Om een beeld te schetsen van de (on)rechtmatigheid van het uitvoeren van particulier onderzoek zullen enkele zaken besproken worden, om aan te tonen wanneer onderzoek wel of niet rechtmatig was in het licht van het belang van de opdrachtgever en voor de wet.

§3.1 Inschakelen recherchebureau laatste redmiddel

ECLI:NL:RBMAA:2012:BV9195

Civiel recht; kort geding

Uitspraak: 07-02-2012

De situatie:

Een werkgever vermoedt dat zijn salesmanager niet eerlijk omgaat met het bijhouden van zijn kilometeradministratie en bezoeksrapporten. De werknemer wordt daarop aangesproken en er wordt een evaluatiegesprek gepland voor begin januari 2011. Ze spreken af dat als de registratie dan nog niet op orde is, een *track-and-trace*-systeem in de auto van de werknemer wordt geïnstalleerd. Het evaluatiegesprek vindt nooit plaats. De werkgever geeft in augustus 2011 een recherchebureau de opdracht om de werknemer in de gaten te houden. Op 14 december ontvangt de werkgever het onderzoeksrapport, de werknemer wordt gehoord en op staande voet ontslagen. De werknemer vernietigt het ontslag per brief, waarin hij ook aangeeft dat hij zich beschikbaar houdt voor werk.

Het privaat onderzoek:

Het recherchebureau voert gedurende drie maanden onderzoek uit naar de overeenstemming tussen de declaraties en de werkelijkheid die de declaraties zouden betreffen. Het bureau constateert dat er in deze periode soms verschil is tussen wat wordt gedeclareerd en de werkelijkheid.

Het oordeel van de rechtbank:

De rechter stelt vast dat een werkgever controle mag uitoefenen op een juiste naleving van de verplichtingen uit de arbeidsovereenkomst. De werknemer is ook aangesproken op zijn wijze van rapporteren. Maar, gezien de gemaakte afspraken tussen werkgever en werknemer, en het gegeven dat het geplande evaluatiegesprek niet heeft plaatsgehad, is de rechtbank van mening dat de werkgever minder vergaande maatregelen ten dienste stonden dan het inschakelen van een recherchebureau. Zoals afgesproken met de werknemer had middels een evaluatiegesprek en mogelijk het inzetten van een track-en-trace-systeem het declaratiegedrag van de werknemer kunnen worden onderzocht.

De les(sen) die we kunnen leren:

Het laten controleren van een werknemer door een recherchebureau mag alleen bij verdenking van ernstige overtredingen die een onderzoek buiten het medeweten van de werknemer om rechtvaardigen. De inbreuk op de werknemersbelangen moet proportioneel zijn. Ook mag de inbreuk alleen maar plaatsvinden als het doel niet op andere wijze kan worden behaald.

De werkgever heeft daarnaast bij het ontslag onzorgvuldig gehandeld, oordeelt de rechter. Pas tijdens het ontslaggesprek heeft de werknemer inzage gekregen in het onderzoeksrapport. De werknemer zegt dat hij zelfs alleen de eerste drie pagina's te zien kreeg. Hij had ook op dat moment geen middelen, om de gegevens mogelijk tegen te spreken. Het onderzoek is niet zorgvuldig geweest en de grond waarop de werknemer is ontslagen stond naar het oordeel van de rechter ook niet voldoende vast. De rechter veroordeelt de werkgever tot doorbetaling van het salaris tot het moment waarop de arbeidsovereenkomst rechtsgeldig eindigt. Het verzoek tot wedertewerkstelling wijst de rechter af. De vertrouwensbreuk is te groot.

Het inschakelen van een recherchebureau om de gangen van een werknemer na te gaan, moet zorgvuldig worden afgewogen. De betrokkene (medewerker) dient voldoende gelegenheid te krijgen om te reageren op de bevindingen van het private onderzoek.

§3.2 Duister bier: Politie en particulier onderzoek

ECLI:NL:GHSHE:2006:AY1071

Strafrecht; Hoger Beroep

Uitspraak: 28-06-2006

De situatie:

In de zaak gaat het om het stelen of verduisteren van bier. Naar aanleiding van een eerste aangifte van de betreffende werkgever is geen opsporingsonderzoek ingesteld. Vervolgens is op eigen initiatief particulier onderzoek uitgevoerd. Particulier onderzoekers verzamelden gegevens en naar aanleiding van een latere aangifte op grond van deze gegevens is door de politieorganisatie opsporingsonderzoek uitgevoerd, waarbij gegevens van particulier onderzoek zijn gebruikt.

De raadsman van de verdachte verwijst in de zaak naar de uitspraak van 8 april 2003, NSr 2003, nr. 185 (M.M. tegen Nederland). Het EHRM verwerpt in deze de werkwijze dat de politie aanstuurt op verkrijgen van bewijs door burgers met omzeiling van de waarborgen van het WvSv. Volgens de raadsman was dan ook in de bierzaak sprake van niet-ontvankelijkheid van het OM, omdat het beginsel van een goede procesorde geschaad zou zijn door het gebruik van en laten uitvoeren van particulier onderzoek voor opsporingsonderzoek.

Het privaat onderzoek:

De politie zou volgens de verdediging het opsporingsonderzoek feitelijk hebben uitbesteed aan particulier onderzoekers. De particulier onderzoekers hebben een probleemanalyse gedaan met betrekking tot de beste mogelijkheden voor het verduisteren van bier. Daarbij hebben zij een inventarisatie van de voorraadverschillen gedaan, het werkrooster geanalyseerd en informatie ontvangen van een betrokkene omtrent mogelijk ouderschap van een derde aan de hand van foto's. Verder hebben de onderzoekers nog verschillende gesprekken gevoerd met betrokkenen, waarbij enkele bekentenissen naar voren kwamen. Bij gesprekken door onderzoekers is niet uitdrukkelijk een cautie gegeven, maar wel is duidelijk gemaakt dat de werknemers de gesprekken in vrijheid voerden. Nadat enkele bekentenissen waren verkregen, is contact opgenomen met de politie.

Het oordeel van de rechtbank:

“De door het EHRM in zijn uitspraak van 8 april 2003 gelaakte handelwijze van de Nederlandse politie wordt ‘characterised by the police setting up a private individual to collect evidence in a criminal case’. Het EHRM wenst niet te accepteren dat ‘investigating authorities evade their responsibilities under the Convention by the use of private agents’.”

Het Hof oordeelt dat de rechten van de verdachten niet door de politie zijn geschonden door de resultaten van het particulier onderzoek te gebruiken. De politie had slechts passieve wetenschap van het onderzoek en had hier niet op aangestuurd. Ze waren niet actief betrokken. De resultaten mogen worden gebruikt bij het opsporingsonderzoek.

De les(sen) die we kunnen leren:

De politie mag niet aansturen op particulier onderzoek in plaats van zelf onderzoek uit te voeren. De politie mag daarom geen particulier onderzoekers gebruiken om bewijs te verzamelen voor een opsporingsonderzoek, om de strafvorderlijke waarborgen te omzeilen. Daarnaast mogen geen redenen tot het noodzakelijk zelf instellen van een opsporingsonderzoek bestaan. Wanneer geen sprake is van bovengenoemde situaties mag de politie de resultaten van het particulier onderzoek gewoon gebruiken bij het opsporingsonderzoek.

§3.3 Bij de gratie van alimentatie

ECLI:NL:RBOBR:2014:2701

Civiel recht; Eerste aanleg – enkelvoudig

Uitspraak: 22-05-2014

De situatie:

Onderzoek binnen een alimentatieprocedure.

Het privaat onderzoek:

In een alimentatieprocedure heeft de man particulier onderzoek laten uitvoeren naar zijn vrouw. De vrouw werkt in de escortbranche. De man als opdrachtgever heeft het particulier onderzoeksbedrijf gevraagd om in de hoedanigheid als pseudoklant de vrouw te vragen seksuele werkzaamheden te verrichten. Het ging hierbij om het contact leggen en het afnemen van seksuele diensten bij de vrouw. De particulier onderzoeker heeft deze opdracht met betrekking tot het leggen van contact en het volledig afnemen van de seksuele diensten als pseudoklant uitgevoerd. Vervolgens heeft de particulier onderzoeker een gedetailleerde verklaring afgelegd tegenover zijn opdrachtgever, deze heeft de verklaring ingebracht in de alimentatieprocedure. De particulier onderzoeker heeft de vrouw niet geïnformeerd over het verrichte onderzoek.

Het oordeel van de rechtbank:

De rechtbank meent dat bij aanvaarden en uitvoeren van een opdracht van een particulier onderzoeksbureau een grote mate van zorgvuldigheid mag worden verwacht, waarbij de normen die voortvloeien uit de Wbp en Wpbr van toepassing zijn, alsmede de Privacygedragscode.

“Bij de beoordeling van de vraag of [particulier onderzoeker] door de dienst daadwerkelijk af te nemen disproportioneel [...] en daarmee heeft gehandeld in strijd met [...] de gedragscode is van belang dat in het kader van een alimentatieprocedure slechts van belang is of de wederpartij over inkomen beschikt of dit kan verwerven en niet op welke wijze hij dit inkomen verwerft. [...] Het verschijnen op de afspraak en het aannemen van een betaling is afdoende bewijs van het feit dat [eiseres] inkomen uit werkzaamheden heeft. De rechtbank is dan ook van oordeel dat [particulier onderzoeker] om aan te tonen dat [eiseres] inkomen verwierf, had kunnen en moeten volstaan met het maken van een afspraak via de website en het doen van de betaling nadat [eiseres] op die afspraak was verschenen.”

Door de dienst daadwerkelijk af te nemen en daarvan gedetailleerd verslag te doen, zijn gegevens vastgelegd die voor de opdracht niet noodzakelijk waren. Tevens heeft de particulier onderzoeker eiseres niet geïnformeerd dat zij het onderwerp van onderzoek was en dat haar persoonsgegevens werden verwerkt. Daarmee staat volgens de rechtbank vast dat onrechtmatig jegens eiseres is gehandeld.

De les(sen) die we kunnen leren:

Het belang van de Wbp en Wpbr en de Privacygedragscode wordt hier onderschreven. De wetten en code garanderen de privacy en het rechtmatige gebruik van de verwerking van persoonsgegevens en van informatie aan de onderzochte persoon.

Onderzoek dient niet te worden uitgevoerd wanneer dit niet noodzakelijk is. Een onderzoek dient ook te stoppen op het moment dat het doel is bereikt (in casu: het vastleggen dat [eiseres] inkomen verwerft). Schending kan onrechtmatige behandeling inhouden. Een particulier onderzoeksbureau is zelf verantwoordelijk voor het naleven van de regels.

§3.4 Wbp: Digitaal dagboek

ECLI:NL:GHARL:2014:753

Civil recht; hoger beroep

Uitspraak: 04-02-2014

De situatie:

Binnen een bedrijf was een e-mailbericht rondgestuurd met beschuldigingen omtrent malversaties door diverse werknemers van het bedrijf. Werknemers van het bedrijf hebben een laptop voor het uitvoeren van hun werkzaamheden. Digitale informatie wordt onderzocht.

Onderzochte meent dat de onderzoeker onrechtmatig jegens hem heeft gehandeld door kennis te nemen van en zijn voormalig werkgever in staat te stellen tot kennisname van zijn persoonlijke informatie en daardoor schade is geleden.

Het privaat onderzoek:

De particulier onderzoeker heeft onderzoek aan het bericht en in het computernetwerk van de organisatie gedaan, zonder resultaat over de herkomst. Vervolgens is tijdens een vergadering intern gesproken over de situatie. O.a. geïntimideerde heeft hierop zijn laptop ingeleverd voor onderzoek.

De onderzoeker heeft de inhoud van de harde schijf van de laptop van geïntimideerde gekopieerd en onderzocht. Het IP-adres wat gebruikt werd bij de e-mail werd niet op de laptop aangetroffen en verder zou ook niet kunnen worden vastgesteld dat geïntimideerde de auteur was. Verschillende trefwoorden uit het bericht kwamen echter overeen met woorden in het bestand 'El jaarboek' op de laptop van de geïntimideerde, waaruit ook bleek dat onderzochte zich zorgen maakte over de financiële situatie van de organisatie. Onderzoeker heeft gekopieerde bestanden van het jaarboek beschikbaar gesteld aan de opdrachtgever.

Het oordeel van de rechtbank:

Het jaarboek van onderzochte viel aan te merken als persoonlijke informatie. De onderzochte had volgens de rechtbank geen expliciete toestemming verleend om de inhoud van zijn jaarboek bij het onderzoek te betrekken. Er was geen sprake van een gerechtvaardigd belang, voor welke de belangen van onderzochte zouden moeten wijken:

“Uit het oogpunt van proportionaliteit en subsidiariteit had [appellante] ook in het laatste geval met een aanmerkelijk minder ernstige inbreuk op [geïntimeerdes] privacy kunnen volstaan. Door het gewraakt bestand geheel buiten [geïntimideerde] om en voorafgaand aan het met hem gevoerde gesprek [...] af te geven, heeft [appellante], [...] de grenzen van het betamelijke overschreden.”

De les(sen) die we kunnen leren:

Bij particulier onderzoek wordt veel waarde gehecht aan de privacy van subjecten van onderzoek. Een inbreuk op de privacy is alleen rechtvaardig indien de opdrachtgever een gerechtvaardigd belang heeft bij het onderzoek. Bij het uitvoeren van het onderzoek zijn de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit zeer van belang. Wanneer hier geen rekening mee gehouden wordt, wordt de onderzochte al gauw in zijn belangen aangetast.

§3.5 Arbeids-(on)geschiktheidsonderzoek

ECLI:NL:RBZUT:2007:BB1491

Civiel recht; meervoudig

Uitspraak: 09-05-2007

De situatie:

Een werknemer heeft een *whiplash* opgelopen en doet op grond hiervan een beroep op zijn arbeidsongeschiktheidsverzekering. Hij werkt naast zijn baan ook verder als zelfstandige.

Het privaat forensisch onderzoek:

Het verzekeringsbureau heeft een particulier onderzoeksbureau ingesteld met de opdracht waarneming te verrichten betreffende de arbeidsongeschiktheid van de werknemer. Het bureau heeft de waarnemingen uitgevoerd gedurende in totaal zes dagen en deze waarnemingen samengevat beschreven in een rapport, waaraan de particulier onderzoeker twee uittreksels van de Kamer van Koophandel en 18 fotobladen heeft toegevoegd.

De onderzoeker heeft de activiteiten van de werknemer onderzocht en geobserveerd of fysieke activiteiten plaatsvonden in overeenstemming met het vereiste oordeel voor de verzekering over de mate van arbeidsongeschiktheid. Een anonieme bron deelde daarbij mede dat de werknemer werkzaamheden had uitgevoerd bij een ander bedrijf. De bron noemde verder het uurtarief dat de werknemer als zelfstandige zou hanteren en dat hij geen nieuwe opdrachten aannam, vanwege de grote drukte.

“Tot slot is ons tijdens de waarnemingsperiode opgevallen dat bij de heer [eiser] geen lichamelijke beperkingen in het functioneren zijn waar te nemen. Hij gedroeg zich normaal viel niet op door eventuele lichamelijke gebreken en stapte in en uit zijn voertuig op een vlotte en normale manier.”

Het oordeel van de rechtbank:

“De duur en de intensiteit zijn dermate beperkt gebleven dat daaruit niet volgt dat [Particulier Onderzoeker] een inbreuk heeft gemaakt op de persoonlijke levenssfeer van [eiser]. [...] Het aantal en het karakter van de foto's geven geen aanleiding te oordelen dat door het nemen van die foto's een ernstige inbreuk is gemaakt op de persoonlijke levenssfeer van [eiser] waardoor hij in zijn persoon is aangetast. Dat wordt niet anders omdat één van de foto's de auto van [eiser] toont op een terrein dat is voorzien van een bordje verboden toegang [...]”

“Dat [Particulier Onderzoeker] observaties over fysieke activiteiten heeft opgenomen in haar rapport, is evenmin onzorgvuldig te achten. [...] Voor het observeren van het bewegingspatroon van iemand zoals in onderhavige geval door [Particulier Onderzoeker] is gebeurd, is bovendien geen medische deskundigheid vereist.”

De les(sen) die we kunnen leren:

De onderzoeker heeft niet de duur en intensiteit overschreden die voor een observatie door een particulier onderzoeker gelden, zodat geen ongerechtvaardigde inbreuk op de privacy van de werknemer is gemaakt. Daarbij heeft de particulier onderzoeker geen uitspraken buiten zijn eigen expertise gedaan.

Doordat de particulier onderzoeker zich aan de voor hem geldende regels heeft gehouden in het onderzoek naar de arbeidsgeschiktheid van de werknemer is het onderzoek rechtmatig uitgevoerd.

§3.6 Vertrouwenskwestie: Aanleiding tot wantrouwen

ECLI:NL:RBNNE:2014:4181

Civiel recht; Kort geding

Uitspraak: 27-08-2014

De situatie:

Bedrijf (eiser) vermoedt op grond van verschillende omstandigheden gaande binnen het bedrijf, dat een ex-medewerker (gedaagde) vertrouwelijke bedrijfsinformatie gebruikt en heeft gebruikt bij het starten van een concurrerend eigen bedrijf en het binnenhalen van verschillende projecten.

Het privaats forensisch onderzoek:

Een privaats forensisch onderzoeksbureau heeft in 2014 onder meer onderzoek verricht naar door de voormalig werknemers gebruikte multimedia-apparaten (o.a. computer). Hierbij is een deel van de verwijderde informatie teruggehaald. Bij vier voormalig werknemers werd gevonden dat zij bezig waren met de opzet van een eigen concurrerend bedrijf. Daarbij werd gevonden dat vertrouwelijke bedrijfsinformatie en/of eigendommen van opdrachtgever digitaal waren toegeëigend.

Het oordeel van de rechtbank:

Op grond van de (uitgebreide) rapportages van het forensisch onderzoeksbureau achtte de voorzieningenrechter het op zichzelf voorstelbaar dat bij de opdrachtgever de gedachte bestond dat iets aan de hand was omtrent gebruik van (vertrouwelijke) bedrijfsgegevens en concurrentie door voormalig werknemers, waaronder [gedaagde].

Door een van de werknemers, [gedaagde], is uitdrukkelijk en gemotiveerd verweer gevoerd met betrekking tot het toe-eigenen van vertrouwelijke bedrijfsinformatie teneinde een concurrerend bedrijf op te starten, waardoor de voorzieningenrechter van oordeel is dat onvoldoende aannemelijk is dat sprake is van toerekenbaar tekortschieten en/of onrechtmatig handelen door [gedaagde]. Zodanige betrokkenheid van [gedaagde] in de onrechtmatige situatie is niet concreet gebleken. Het enkele vermoeden van de opdrachtgever dat [gedaagde] betrokken was, is onvoldoende.

Het verzenden van bedrijfsgegevens van de werk email naar de privé email van (gedaagde) wijst naar voorlopig oordeel niet in de richting van het ontplooiën van concurrerende activiteiten of het misbruik van bedrijfsgegevens, nu, [...], voorshands aannemelijk is geworden dat werknemers met een (zakelijke) smartphone privé email gebruikten ten behoeve van hun werkzaamheden.

De les(sen) die we kunnen leren:

Wanneer onvoldoende aanleiding bestaat om (vergaande) onderzoekshandelingen uit te voeren naar een vermoeden, kan een gedegen onderbouwing van de signalen van misstanden door een extern onderzoeksbureau voldoende aanleiding geven om verdergaande onderzoekshandelingen in gang te zetten.

De bevindingen van een privaats forensisch onderzoek dienen echter objectief te worden beoordeeld. Alleen het bezien van de bevindingen in het licht van de vermoedens van de opdrachtgever, is niet voldoende om conclusies te kunnen trekken over de betekenis van de onderzoeksresultaten.

Bevindingen van een particulier onderzoeksbureau dienen gedegen te worden gewogen en objectief te worden geïnterpreteerd.

Nawoord

In dit e-book zijn verschillende zaken behandeld omtrent de betrouwbaarheid, deskundigheid en rechtmatigheid van particulier forensisch onderzoek. Hiermee is een illustratief beeld van de waarde en toepassing van deze begrippen in particulier onderzoek geboden.

Wat ook uit de inhoud van de zaken blijkt is dat particulier onderzoek van toepassing kan zijn bij zaken op verschillende rechtsgebieden en bij particulieren en instanties met uiteenlopende (gerechtvaardigde) belangen.

Daarentegen komt wel in aanzienlijk gelijke mate in de zaken de waarde die gehecht wordt aan de betrouwbaarheid van de gebruikte methode, de deskundigheid van de onderzoeker en de rechtmatigheid van het onderzoek naar voren.

Wanneer sprake is van particulier onderzoek dient dit onderzoek te geschieden op basis van het gerechtvaardigd belang van de opdrachtgever en dient de onderzoeker zich hierbij strikt te houden aan de wetten en gedragscodes voor particulier onderzoek. Resultaten die buiten toepassing van dergelijke regels zijn verkregen kunnen veel schade aanrichten aan de onderzochte en zijn eventuele (werk)relaties.

Wilt u zich verder verdiepen in de materie en mogelijkheden van particulier forensisch onderzoek? Kijk dan een op de website voor het aanbod van Forensicon aan cursussen en lezingen:

→ <https://www.forensicon.nl/opleidingen/>

Verder bevat onze website ook veel informatie over de (on)mogelijkheden van forensisch onderzoek. Uiteraard kunt u ons ook altijd vrijblijvend bereiken voor vragen!

Tot slot: Verbetering van informatiepositie kan leiden tot een gelijkere rechtspositie dan wanneer particulier onderzoek niet wordt uitgevoerd. *Meer informatie door forensisch onderzoek kan ervoor zorgen dat de situatie wordt aangetoond die het dichtst bij de waarheid in de buurt komt, zolang het forensisch onderzoek natuurlijk goed wordt uitgevoerd.*

Forensicon BV
Agora 4
8934 CJ Leeuwarden

058-8200235
info@forensicon.nl

